

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušíkem, Ph.D. ve věci

žalobců:

a) **S. A.**
státní příslušnost Ázerbajdžánská republika

b) **A. A.**
státní příslušnost Ázerbajdžánská republika

c) **A. A.**
státní příslušnost Ázerbajdžánská republika

d) **R. A.**
státní příslušnost Ázerbajdžánská republika

všichni t. č. Pobytové středisko Kostelec Nad Orlicí
sídlem Rudé Armády 100, 517 41 Kostelec nad Orlicí

všichni zastoupeni advokátem Mgr. Martinem Vlčkem
sídlem Svornosti 86/2, 736 01 Havířov

proti
žalovanému:

Ministerstvo vnitra
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M. P.

v řízení o žalobě žalobce a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2023, č. j. OAM-63/ZA-ZA11-ZA19-2023, a žalobců b), c) a d), proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2023, č. j. OAM-62/ZA-ZA11-ZA19-2023 ve věci mezinárodní ochrany,
takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 10. 11. 2023, č. j. OAM-63/ZA-ZA11-ZA19-2023 a ze dne 10. 11. 2023, č. j. OAM-62/ZA-ZA11-ZA19-2023 **se zrušují** a věci **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobci se podanými žalobami domáhali přezkoumání shora uvedených rozhodnutí žalovaného (dále také jen „napadená rozhodnutí“), kterými bylo zastaveno řízení o udělení mezinárodní ochrany na podkladě žádosti žalobců ve smyslu § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalobci nesouhlasí s hodnocením věci žalovaným, když přednesli celou řadu nových skutečností svědčící o důvodnosti obav z toho, že budou po návratu do země původu vystaveni pronásledování. Od roku 2020, kdy bylo o žádosti žalobců poprvé rozhodováno, došlo v Ázerbájdžánu k vyhrocení situace, pokud jde o zacházení s neúspěšnými žadateli o azyl a s osobami, které jsou považovány za odpůrce režimu, přičemž do mezinárodních médií se dostane pouze zlomek případů, kdy ázerbájdžánské orgány perzekuuji navrátilce. Připomněli informace vycházející ze zprávy o dodržování lidských práv organizace Human Rights Watch. Žalobci považují závěr žalovaného o tom, že perzekuci jsou vystavováni pouze opoziční politici, veřejně známí politici či lidskoprávní aktivisté a že jim nebezpečí nehrozí, za zlehčující a neodůvodněný.
3. Žalobci mají důvodnou obavu, že min. žalobce a) byl již ze strany ázerbájdžánského režimu označen za jeho odpůrce, resp. závadovou osobu a z tohoto důvodu se o něj a jeho rodinu neznámé osoby zajímají a dotazují se na jeho aktuální pobyt. Žalobce a) byl ze strany nadřízených nucen ke vstupu do vládnoucí autoritářské strany, která již vládne více než 30 let, to však odmítl. Po dalších konfliktech s nadřízeným musel opustit zaměstnání, nicméně zaměstnavatel na něj činil i prostřednictvím státních institucí nátlak. Následně byl žalobce při uplatňování politických práv zadržen a odsouzen.
4. Žalobci mají za to, že budou v případě návratu vystaveni perzekuci.
5. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout a odkázal na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem o azylu a správním řádem, na základě dostatečných a řádným způsobem opatřených podkladů.

Zjištění z obsahu správních spisů

6. Ze správních spisů soud zjistil, že žalobci dne 16. 7. 2020 požádali o udělení mezinárodní ochrany. Uvedli, že v roce 2016 se přestěhovali s rodinou do města Mingecevir, kde žalobce a) pracoval jako zástupce ředitele stavební firmy. Cca po 6 měsících se změnil ředitel, který se znal se starostou města a podílel se na korupci. Ten po žalobci a) požadoval, aby se do uvedeného zapojil, což žalobce a) odmítl. Následně po žalobci nový ředitel požadoval, aby vstoupil do vládní strany YAP. Měl dále podepsat dokumenty s upravenými údaji z rozpočtu stavby, což žalobce a) odmítl a podal výpověď, nicméně následně dále ve firmě pracoval další dva roky. Psal manželce prezidenta, že je na něj vyvíjen nátlak, poté k němu přijelo šest policistů, osočili jej, že uráží prezidenta, došlo k potyčce a žalobce a) byl na 15 dní zadržen. Poté seděl v čajovně s lidmi z organizace Muxalifet, lidé z této organizace se měli následně účastnit demonstrace, policie proti nim zasáhla, žalobce byl 30 dní ve vězení. Po propuštění se od známého dozvěděl, že se připravuje uvěznění všech, kteří se setkali v čajovně, proto využil nabídky kamaráda, který mu pomohl s vyřízením víz, čekal na vyřízení dlouho, během té doby se skrývali.
7. Rozhodnutími žalovaného ze dne 7. 5. 2021 žalobcům nebyla udělena mezinárodní ochrana. Žalobci proti těmto rozhodnutím brojili žalobou u Krajského soudu v Ostravě, který je zamítl a následně byly také odmítnuty pro nepřijatelnost žalobci podané kasační stížnosti proti zamítavým rozsudkům.
8. Dne 17. 1. 2023 podali žalobci opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany.
9. Žalobci kromě skutečností uvedených již v první žádosti dále uvedli, že rodina je už v ČR zvyklá, chtějí tu zůstat, starší syn mluví česky, ve škole se velmi dobře učí.
10. Žalovaný shledal napadenými rozhodnutími opakovanou žádost žalobců jak nepřijatelnou a řízení o nich zastavil podle § 25 písm. i) zákona o azylu, když žalobci ani netvrdili žádné nové skutečnosti o problémech ve vlasti; nedemokratický režim panoval v zemi původu již v době prvního řízení o žádosti žalobců a žalovaný z podkladů rozhodnutí nezjistil hrozbu vážné újmy žalobců v zemi původu.
11. Ve správním spise jsou založeny informace o zemi původu, ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ázerbájdžánu. Konkrétně se jedná o Informace OAMP: Ázerbájdžán – bezpečnost a politická situace v zemi, červenec 2023, Zprávu Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) 2022, Informaci Human Rights Watch z roku 2023 a Informaci MZV ČR z 21. 3. 2022 a zprávu ČTK ze dne 5. 10. 2023.

Posouzení věci krajským soudem

12. Krajský soud předesílá, že ve věci je povinen vycházet ze skutkového a právního stavu ke dni vydání svého rozsudku s ohledem na přímý účinek čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 (dále jen „procedurální směrnice“). Krajský soud tak doplnil dokazování zprávami o zemi původu žalobců k posouzení, zda nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost opakované žádosti o mezinárodní ochranu, tedy, zda měla být žádost žalobců vyhodnocena jako přípustná ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu.
13. Ve věci proběhlo ústní jednání dne 26. 1. 2026; u tohoto jednání účastníci setrvali na svých stanoviscích. Krajský soud u tohoto jednání doplnil dokazování Informací OAMP ze dne 16. 12. 2025 o bezpečnostní a politické situaci v Ázerbájdžánu, Informací OAMP ze dne

20. 10. 2025 týkající se činnosti policie v Ázerbájdžánu a Informací MZV ČR ze dne 16. 1. 2024 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti.
14. Oproti tomu soud nedoplnil dokazování žalobci navrženými důkazy, směřujícími k prokázání zdravotního stavu žalobců (zejm. nezletilého A. A.), asimilace nezletilých dětí žalobců v ČR a v neposlední řadě výsledkem účastníků. Uvedené důkazy totiž soud vyhodnotil z hlediska posouzení věci jako nadbytečné, když s ohledem na rozsah soudního přezkumu napadených rozhodnutí by uvedené důkazy nebyly s to objasnit skutečnosti, které by mohly mít vliv na právní posouzení věci.
15. Krajský soud úvodem předesílá, že v projednávané věci přezkoumává pouze to, zda byly naplněny zákonné podmínky pro zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany pro jeho nepřipustnost ve smyslu § 10a odst. 1 písm. e) ve spojení s § 25 písm. i) zákona o azylu. Nepřezkoumává tedy, zda žalobcem uváděné skutečnosti jsou tzv. azylově relevantní.
16. V řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany musí žalovaný podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu zkoumat, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění relevantní pro udělení azylu, které nemohl uplatnit v předchozím řízení (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96). Platí přitom, že *„pokud žadatel neuvedl všechny důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze jemu, a nelze akceptovat, že by toto neunesení břemena tvrzení mohl zhojit pomocí podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“*, a dále *„institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení. Zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65).
17. V citovaném rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, dospěl uvedený soud k závěru, že *„odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřipustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany proto musí vždy obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“* (shodně argumentoval Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 18. 12. 2013, č. j. 3 Azs 21/2013-118).
18. V projednávané věci se krajský soud zaměřil zejména na otázku zjištění situace v zemi původu, a to především na podkladě azylového příběhu žalobců, který nebyl ani v původních řízeních o mezinárodní ochraně žalobců žalovaným zpochybňován.
19. Pokud se týče důkazů, kterými bylo doplněno dokazování v řízení před soudem, zjistil z nich soud, že od doby předchozích rozhodnutí žalovaného nedošlo v Ázerbájdžánu ke změně vládnoucího režimu, když již od roku 2003 stojí v čele země Ilham Alijev, který zemi kromě formálních pravomocí ovládá i skrze nepotistickou síť příbuzných. Z doplněného dokazování nadto vyplynulo, že poslední prezidentské volby ani parlamentní volby

nesplňovaly mezinárodní standardy a opozice se jich neúčastnila. Z doplněného dokazování dále vyplývá, že vláda v Ázerbájdžánu nepodnikla věrohodné kroky k identifikaci a potrestání představitelů státních institucí či členů bezpečnostních složek, kteří se dopustili porušení lidských práv.

20. Soud dále zjistil, že v Ázerbájdžánu dochází k systematickému zneužívání praktik představující mučení a jiné kruté a nelidské zacházení, a to v místech zadržení, kde bezpečnostní složky užívaly násilné metody k vynucení přiznání.
21. Další zásadní skutková zjištění soud učinil ze zprávy OAMP o činnosti policie. Z této zprávy vyplývá mj., že jakkoli nad policejní činností dohlíží soudy a úřad prokurátora, byla ázerbájdžánská policie v řadě případů spojována s poručováním lidských práv včetně mučení; objevily se informace o využívání mučení či násilí ke získání přiznání nebo úplatku.
22. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které
 - a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a
 - b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
23. Krajský soud po zvážení všech skutečností, včetně těch zjištěných doplněným dokazováním, dospěl k závěru, že s ohledem na azylový příběh žalobců, tedy především žalobce a) a od toho odvozené příběhy ostatních žalobců, které nebyly po celou dobu žalovaným nikterak co do věrohodnosti zpochybněny, nelze a priori vyloučit, že žalobcům v případě návratu do země původu hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Soud má za to, že zjištění učiněná žalovaným stran této otázky v průběhu řízení nebyla dostatečná, nenaplňovala požadavky shora uvedené judikatury, resp. že závěry žalovaného byly s ohledem na azylový příběh žalobců zkratkovité a celkově nedostatečné. Podle krajského soudu je nutné v případě žalobců přihlédnout právě k tomu, že nedemokratický režim v Ázerbájdžánu trvá již desítky let a že nelze v dohledné době předpokládat zlepšení situace.
24. Za situace, kdy žalovaný nezpochybňuje zadržení žalobce a) pro jeho odmítání vstupu do prorežimní politické strany, potažmo odmítání postupu požadovaného nadřízeným, napojeného na vládnoucí garnituru a dále pro účast žalobce na setkání opozičních osob, je nutné po doplněném dokazování dospět k závěru, že existují zásadní pochybnosti o tom, zda na podkladě azylového příběhu žalobců lze vyloučit riziko existence vážné újmy žalobců v případě jejich návratu do země původu.
25. Podle krajského soudu bude za uvedené situace nutné, aby žalovaný v dalším řízení s ohledem na tvrzení žalobců zásadním způsobem doplnil skutkový stav v tomto směru, opatřil si relevantní a aktuální informace o zemi původu žalobců, neboť až poté bude možné relevantně posoudit otázku přípustnosti opakované žádosti žalobců o mezinárodní ochranu.
26. Pokud však žalovaný nezjistí skutkový stav zásadně odlišně od skutkového stavu zjištěného soudem po doplněném dokazování, bude nutné posoudit žádost žalobců o mezinárodní ochranu v pochybnostech v jejich prospěch, tudíž jako přípustnou a posoudit následně věcně splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany v některé z jejich forem.

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M.P.

27. Nad rámec uvedeného krajský soud poukazuje, že co se týče tvrzení žalobců stran zásahu do nejlepšího zájmu jejich nezletilých dětí zejména s ohledem na zdravotní stav žalobce c), a posouzení uvedeného žalovaným optikou § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu ve znění účinném do 30. 6. 2023, pak otázkou výkladu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, ve znění do 30. 6. 2023 (v zákoně o azylu ve znění účinném od 1. 7. 2023 bylo toto ustanovení bez náhrady zrušeno) se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48 (dále jen „usnesení rozšířeného senátu“). Rozšířený senát nejprve uvedl obecná východiska týkající se doplňkové ochrany. Poukázal především na relevantní obsah směrnice rady č. 2004/83/ES ze dne 29. 4. 2004, následně nahrazené směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále „kvalifikační směrnice“). Tento relevantní obsah kvalifikační směrnice provádí § 14a zákona o azylu.
28. V této souvislosti rozšířený senát rovněž upozornil na rozsudek Soudního dvora ze dne 18. 12. 2014, věc C-542/13, *M'Bodj*, body 42-44, který uvádí, že kvalifikační směrnice ve svém čl. 3 brání tomu, aby členský stát zavedl nebo zachoval ustanovení přiznávající doplňkovou ochranu státním příslušníkům třetích zemí, kteří se octli v situacích postrádajících jakoukoli vazbu na logiku mezinárodní ochrany, neboť to by bylo v rozporu s celkovou systematikou a cíli této směrnice. Členský stát z tohoto důvodu například nemůže zavést nebo zachovat ustanovení přiznávající doplňkovou ochranu státnímu příslušníkovi třetí země trpícímu vážným onemocněním z důvodu rizika zhoršení jeho zdravotního stavu, které vyplývá z neexistence odpovídající léčby v zemi původu (rozsudek *M'Bodj*, bod 43).
29. Rozšířený senát vysvětlil, že § 14a zákona o azylu je vnitrostátní transpozicí kvalifikační směrnice. Institut doplňkové ochrany je proto z hlediska definice a obsahu determinován unijním právem vč. judikatury Soudního dvora. Jakýkoliv zásah národního zákonodárce do právní úpravy doplňkové ochrany na vnitrostátní úrovni tedy podléhá limitům, jež kvalifikační směrnice pro svou transpozici určuje. Tímto limitem je zejména nemožnost zákonodárce rozšiřovat okruh žadatelů o doplňkovou ochranu způsobem, který nerespektuje logiku mezinárodní ochrany (srov. odst. 48 usnesení rozšířeného senátu).
30. Nejvyšší správní soud k tomu podotkl, že neudělení doplňkové ochrany nemůže resultovat v navrácení žadatele do země původu, pokud by toto navrácení představovalo porušení povinností členského státu plynoucích ze čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Z rozsudku Soudního dvora ze dne 18. 12. 2014, věc C-562/13, *Abdida*, vyplývá, že žadateli v takovéto pozici musí být poskytnuta ochrana vůči takovému navrácení na základě vnitrostátní právní úpravy daného členského státu, která však nespadá do působnosti kvalifikační směrnice. To ostatně potvrzuje i rozšířený senát v odst. 57 a 58 svého usnesení – Česká republika musí skrze vnitrostátní úpravu respektovat princip *non-refoulement*, nemůže tak však činit prostřednictvím rozšiřování doplňkové ochrany v rozporu s její logikou a judikaturou Soudního dvora. Uvedené platí bez výjimky také pro projednávanou věc žalobců.
31. Je tedy zřejmé, že žalobní tvrzení jsou v tomto smyslu irelevantní a krajský soud, jak shora uvedeno, v důsledku toho ani pro nadbytečnost v tomto směru neprováděl dokazování.

Závěr a náklady řízení

32. Krajský soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k tomu, že je nutné považovat napadená rozhodnutí o zastavení řízení o žádosti žalobců ve smyslu § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, za předčasná a proto nezákonná.
33. Soud tedy uvedená rozhodnutí podle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. pro nezákonnost zrušil a věci vrátil žalovanému k dalším řízením, ve kterých tento bude vázán právním názorem uvedeným v tomto rozsudku ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s. V dalších řízeních tedy žalovaný doplní shora uvedeným způsobem dokazování a v návaznosti na to posoudí opětovně naplnění podmínek pro zastavení řízení o žádostech žalobců jako nepřipustných. Pokud však žalovaný nezjistí skutkový stav zásadně odlišně od skutkového stavu zjištěného soudem po doplněném dokazování, bude nutné posoudit žádost žalobců o mezinárodní ochranu v pochybnostech v jejich prospěch, tudíž jako přípustnou a posoudit následně věcně splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany v některé z jejich forem.
34. O náhradě nákladů řízení mezi žalobci a žalovaným bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobci byli v řízení procesně úspěšní a vzniklo jim tak vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Jelikož však žalobcům, jak vyplývá ze spisu, žádné náklady s tímto řízením nevznikly, soud žádnému z účastníků právo na jejich náhradu nepřiznal. O odměně ustanoveného zástupce bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je přípustná** kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 6. února 2026

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.
samosoudce